

РЕШЕНИЕ

№ 18040

гр. София, 03.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 33 СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ПЛАМЕН ИВ. ШУМКОВ

при участието на секретаря НАДЯ Г. НАЙДЕНОВА
като разгледа докладваното от ПЛАМЕН ИВ. ШУМКОВ Гражданско дело № 20231110129761 по описа за 2023 година

Предявен е отрицателен установителен иск с правно основание по чл. 439 ГПК.

Производството е образувано по постъпила искова молба от Я. Р. Б., в качеството му на наследник на В Б.а, срещу „Топлофикация - София” ЕАД за признаването за установено по отношение на ответника, че не му дължи сумата от 1283,84 лева, представляваща 1/3 част от главница за доставена топлинна енергия в имот за периода от 01.05.2013 г. до 30.04.2015 г. и сумата от 176,10 лева, представляваща 1/3 част от лихва за забава за периода от 30.06.2013 г. до 14.06.2016 г., за които суми е издаден изпълнителен лист от 18.11.2016 г. въз основа на заповед за изпълнение на парично задължение от 04.07.2016 г. по ч. гр. дело № 34741/2016 г. по описа на СРС, 33 състав.

Твърди се, че ищецът е наследник на 1/3 част от наследството, оставено от длъжника по изпълнителния лист – В.а, както и че въз основа на горепосочения изпълнителен лист е образувано изпълнително дело № Твърди се, че вземането е погасено поради изтекла давност. Други обстоятелства не се сочат в исковата молба. Претендира разноси.

В срочно подаден отговор ответникът оспорва основателността на предявения иск. Счита, че вземането не е погасено поради изтекъл давностен срок. Прави подробно изложение относно института на давността, като намира, че в случая е приложим общият, 5-годишен давностен срок. Сочи, че преди процесното изпълнително дело по описа на ЧСИ е било образувано друго изпълнително дело, а именно – № по описа на ЧСИ Твърди се, че били предприемани изпълнителни действия, които са водили до прекъсване на давността, като понастоящем не е изтекла. Сочи, че давността за вземането е пет години, считано от влизане в сила на заповедта за изпълнение, а не три години. Поради тези и останалите подробно изложени съображения моли предявеният иск да бъде отхвърлен като неоснователен. Претендира

разноски.

Съдът, като съобрази доводите на страните и обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от **фактическа и правна страна** следното:

При предявен отрицателен установителен иск с правно основание чл. 439 ГПК в тежест на ищеца е да докаже, че след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание, са настъпили факти (с оглед на наведените в исковата молба твърдения – изтекъл давностен срок), които водят до погасяване на установеното изпълняемо право на ответника. В тежест на ответника е при условията на пълно и главно доказване да установи фактите и обстоятелствата, които обуславят дължимостта на претендираните от него суми, както и настъпването на обстоятелства, прекъсващи/спиращи срока, с изтичането на който законът свързва погасяване на вземането по давност.

Предвид наведеното единствено основание за недължимост на сумата ответникът следва да установи настъпването на обстоятелства, водещи до прекъсване или спиране на срока, с изтичането на който законът свързва погасяване на вземането по давност по смисъла на чл. 115 и чл. 116 ЗЗД.

С приетия доклад по делото като безспорни и ненуждаещи се от доказване в отношенията между страните са отделени обстоятелствата, че: 1/ ищецът е наследник /син/ на 1/3 част от наследството, оставено от длъжника по процесния изпълнителен лист Виолета Филипова Б.а; 2/ ответникът е кредитор по процесното вземане, за което е издаден изпълнителен лист по ч. гр. дело № 34741/2016 г. по описа на СРС, 33 състав и 3/ е образувано изпълнително дело № по описа на ЧСИ

Ето защо и на основание чл. 153 ГПК съдът приема осъществяването на отделените за безспорни факти за доказано.

Във връзка с изложените твърдения и възражения в исковата молба, спорно по делото се явява единствено обстоятелството дали вземането е погасено по давност.

Видно от отразеното в процесния изпълнителен лист срещу В Б.а, същият е издаден на основание чл. 410 ГПК, т. е. въз основа на заповед за изпълнение на парично задължение. Давността за вземането се прекъсва с предявяването на иска за съществуване на вземането, но съгласно чл. 422, ал. 1 ГПК предявяването на този иск има обратно действие, само ако е спазен срокът по чл. 415, ал. 1 ГПК. Ако иск не е предявен или ако е предявен след изтичането на срока по чл. 415, ал. 1 ГПК, давността **не се счита прекъсната със заявлението** – в този смисъл е приетото в *т. 14 от Тълкувателно решение № 2 от 26.06.2015 г. по тълк. д. № 2/2013 г., ОСГТК на ВКС*. В случая по делото не са налице данни след издаването на заповедта за изпълнение да е предявен иск за установяване съществуването на процесното вземане, поради което се налага изводът, че след настъпване изискуемостта на вземането, давността не е била прекъсната с депозирането на заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК.

По делото не се доказва оспореното вземане да е било установено със съдебно решение. От приложеното към делото ч.гр.дело № 34741/2016 г. по описа на СРС се установява, че издадената заповед за изпълнение на парично задължение е влязла в законна сила, считано от 01.11.2016 г.

Във връзка с определяне на началната дата, от която тече давностният срок за оспореното вземане, следва да се отбележи, че в рамките на заповедното производство длъжникът разполага с изчерпателно посочени от закона способности за защита, като извън тях той няма право на друг иск за защита. Тези способности са: възражение срещу заповедта за изпълнение, възможност за жалба срещу заповедта в частта за разноските,

жалба срещу разпореждането за незабавното изпълнение, възражение по чл. 423 ГПК, както и иск по чл. 424 ГПК. Това произтича от особения характер на заповедното производство, уредено в глава XXXVII от ГПК. Касае се за специални процесуални норми, установяващи специфични права (съответно задължения), относими само към страните по вече иницирано производство по издаване на заповед за изпълнение. Поради характера си тези разпоредби изключват прилагането на общите разпоредби на ГПК, тъй като предвиденият специален ред е по-благоприятен за длъжника и осигурява пълноценна защита на интересите му. Длъжникът е улеснен, защото законът изисква само депозирането на възражение от негова страна (дори без да е необходимо мотивиране на това възражение), за да бъде заявителят задължен да установява вземането си по исков ред в предвидения в чл. 415, ал. 1 ГПК срок. Пропускането на горепосочените способы за защита води до неблагоприятни за длъжника последици, но това не му дава основание да търси защита чрез друг иск, извън предвидените възможности за защита в заповедното производство.

В изложението смисъл е и постановената практика на Върховния касационен съд – напр. *Определение № 688 от 14.12.2009 г. на ВКС по ч. гр. д. № 692/2009 г. на III ГО, ГК; Определение № 244 от 12.05.2010 г. на ВКС по ч. гр. д. № 180/2010 г. на III ГО, ГК; Определение № 194 от 08.03.2010 г. на ВКС по ч. т. д. № 772/2009 г. на II ТО, ТК и Определение № 335 от 27.06.2012 г. на ВКС по ч. гр. д. № 311/2012 г., I ГО, ГК*. Възражението се прави в двуседмичен срок от връчването на заповедта /в актуалната редакция към момента на издаването на процесната заповед за изпълнение/, който не може да бъде продължаван, като с изтичането му длъжникът вече няма възможност да оспорва заповедта и заповедта за изпълнение се стабилизира. Нейното атакуване може да се извърши само при условията на чл. 424 ГПК, като в исковата молба следва да се посочи наличието на новооткрити обстоятелства или нови факти, които са от съществено значение и които не са могли да бъдат известни до изтичането на срока за възражение. Вземанията по заповедта за изпълнение могат да бъдат оспорени и по реда на чл. 439 ГПК, но само въз основа на твърдения за факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание, в случая на заповедното производство – факти, настъпили **след изтичане на срока за възражение и стабилизиране на заповедта за изпълнение**. В този смисъл, възражението за изтекъл давностен срок преди изтичане на двуседмичния срок по чл. 414 ГПК е преклудирано, ако не е направено в рамките на заповедното производство, като е недопустимо същото да се разглежда като основание на предявен впоследствие отрицателен установителен иск за недължимост на вземанията. Следователно, за основателността на претенцията в настоящото производство следва да се установи дали след влизане в сила на заповедта за изпълнение (с изтичане на двуседмичния срок за възражение по чл. 414, ал. 2 ГПК) е изтекъл изискуемият давностен срок за вземането, без да са настъпили обстоятелства, водещи до неговото спиране или прекъсване.

Съгласно разпоредбата на чл. 110 ГПК, с изтичане на петгодишна давност се погасяват всички вземания, за които законът не предвижда друг срок. В случая издадената заповед за изпълнение на парични задължения по чл. 410 ГПК и издаденият въз основа на нея изпълнителен лист са за парични задължения, които имат периодичен характер по смисъла на чл. 111, б. „в“ ЗЗД и които се погасяват с изтичането на тригодишна давност.

Спорен въпрос между страните едали в случая е приложима кратката тригодишна погасителна давност с оглед вида на вземането, или се прилага петгодишната погасителна давност, независимо, че вземането е установено със заповед за изпълнение, а не със съдебно решение. По така поставения въпрос съдът намира следното:

Разпоредбата на чл. 117, ал. 2 ЗЗД се прилага, когато вземането е определено по основание и размер с влязло в сила решение, така и когато е определено по основание и размер с влязла в сила заповед за изпълнение. Корективното тълкуване на чл. 117, ал. 2 ЗЗД се налага с оглед променената правна рамка след влизане в сила на разпоредбата. Така както длъжникът не може да оспорва вземането, установено с влязло в сила решение, поради факт, настъпил до съдебното дирене в производството, по което решението е постановено, така длъжникът не може да оспорва вземането, установено с влязлата в сила заповед за изпълнение поради факт, настъпил до изтичането на срока по чл. 414, ал. 2 ГПК. В този смисъл е напр. *решение № 3/04.02.2022 г. по гр. дело № 1722/2021 г. на IV г.о. на ВКС*, постановено по реда на чл. 290 и сл. ГПК

В процесния случай вземането е установено с влязла в сила заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК, издадена по ч. гр. дело № 34741/2016 г. по описа на СРС, 33 състав. Заповедта за изпълнение замества съдебното решение като изпълнително основание, но при оспорването ѝ от длъжника чрез възражение по реда на чл. 414 от ГПК проверката дали вземането съществува се извършва в общия исков процес. По силата на чл. 416 от ГПК, когато възражение не е подадено в срок, заповедта за изпълнение влиза в сила. Не е налице изрична правна норма, която да предвижда, че съществуването на вземането в този случай е установено със сила на пресъдено нещо. Следва да се съобрази обаче обстоятелството, че ако длъжникът не възрази в рамките на установения в нормата на чл. 414, ал. 2 от ГПК преклузивен двуседмичен срок, заповедта влиза в сила, като се получава ефект, близък до силата на пресъдено нещо, тъй като единствената възможност за оспорване на вземането са основанията по иска с правно основание чл. 424 от ГПК – при новооткрити обстоятелства и нови писмени доказателства. В този смисъл са разясненията, дадени с *определение № 480 от 19.07.2013 г. по ч. гр. дело № 2566/2013 г. на ВКС, ГК, IV г. о.*, постановено по реда на чл. 274, ал. 3, т. 1 от ГПК. Извън иска по чл. 424 от ГПК длъжникът не може да се ползва от друга форма на искова защита, с която да оспорва самото вземане. Ето защо, на основание чл. 117, ал. 2 от ЗЗД, давността за вземания, установени със заповед за изпълнение, влязла в сила поради неподаване на възражение от страна на длъжника в срока по чл. 414, ал. 2 от ГПК, е 5 години, тъй като заповедите за изпълнение, издадени по реда на ГПК от 01.03.2008 г., се ползват със стабилитет и влизат в сила по арг. от чл. 424 от ГПК, за разлика от несъдебните изпълнителни основания по чл. 237 от ГПК /в този смисъл - *определение № 315 от 15.05.2020 г. по т. дело № 2143/2019 г. на II т. о. на ВКС, решение № 37 от 24.02.2021 г. по гр. дело № 1747/2020 г. на ВКС, IV г. о./*. Когато длъжникът е бил лишен от възможност да оспори вземането, може да поиска от въззивния съд отмяна на заповедта за изпълнение на основание чл. 423 ГПК. Този режим се различава от регламентирания в ГПК (отм.) във връзка с издаването на изпълнителен лист въз основа на несъдебно изпълнително основание, в който се предвиждаше възможност за предявяване на искове – чл. 252 от ГПК (отм.), чл. 254 от ГПК (отм.), чл. 255 от ГПК (отм.), които не се преклудират със специални срокове. В действащия ГПК с изтичане на преклузивния срок за подаване на възражение против заповедта за изпълнение на парично задължение се получава крайният ефект именно на окончателно разрешен правен спор относно съществуването на вземането. В този смисъл е константната практика на съдилищата – така напр. *решение № 261588 от 10.05.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 9988/2020 г.*; *решение № 261568 от 10.05.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 5505/2021 г.*; *решение № 261440 от 28.04.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 9262/2020 г.* и др.

С оглед установения момент на влизане в сила на заповедта за изпълнение, а именно, считано от 01.11.2016 г., то изтеклият до този момент давностен срок не може да бъде релевиран от ищеца като основание за недължимост в настоящото

производство, като следва да се извърши преценка дали считано от **01.11.2016 г.** са изминали пет години, без да са настъпили обстоятелства, водещи до спиране или прекъсване на погасителната давност.

Съгласно разпоредбата на чл. 116, б. "в" ЗЗД давността се прекъсва с предприемането на кое да е изпълнително действие в рамките на определен изпълнителен способ (насочване на изпълнението чрез налагане на запор или възбрана, присъединяването на кредитора, възлагането на вземане за събиране или вместо плащане, извършването на опис и оценка на вещ, насрочването и извършването на публична продажба и т. н.). Не са изпълнителни действия и не прекъсват давността образуването на изпълнително дело, извършването на имущественото проучване на длъжника и изпращането и връчването на покана за доброволно изпълнение.

Видно от данните по делото, въз основа на процесния изпълнителен лист е образувано изпълнително дело № 528/2017 г. по описа на ЧСИ Миладин Миладинов, с район на действие СГС. Изпълнителното производство е образувано въз основа на молба от вискателя от 06.03.2017 г. Съдебният изпълнител е изготвил редица искания за справки относно имуществото на длъжника, които сами по себе си не водят до прекъсване на давността.

В продължение на две години, считано от образуването на изпълнителното дело на 06.03.2017 г., до 06.03.2019 г., не са предприети никакви изпълнителни действия спрямо длъжника, като такива не са и поискани от вискателя. Молба от вискателя е постъпила едва на 25.07.2019 г. /л. 15 от изп. дело/, като е направено искане за предприемане на изпълнителни действия спрямо длъжника. Ето защо, изпълнителното дело следва да се счита за прекратено по право на осн. чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК – поради непоискано от вискателя извършване на изпълнителни действия в продължение на две години. Перемпцията е без правно значение за давността. Общото между двата правни института е, че едни и същи юридически факти могат да имат значение както за перемпцията, така и за давността. Това обаче са различни правни институти с различни правни последици. Изтеклата погасителна давност изключва правото на принудително изпълнение, въпреки че кредиторът се е снабдил с изпълнително основание (пред съдебния изпълнител обаче длъжникът не може да се позове на нея и съдебният изпълнител не може да я зачете, освен при влязло в сила решение за уважаването на иска по чл. 439 ГПК). Перемпцията не изключва правото на принудително изпълнение. Обратно, и след настъпването й правото на принудително изпълнение може да съществува, но въпреки това чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК задължава съдебният изпълнител да я зачете.

След настъпване на перемпцията съдебният изпълнител е извършил няколко изпълнителни действия спрямо имуществото на длъжника. Първото предприето срещу длъжника действие в изпълнителното производство, водещо до прекъсване на давността, е от **06.02.2020 г.**, когато е наложен запор чрез връчването на запорно съобщение на „Първа инвестиционна банка“ АД, „Банка ДСК“ ЕАД и на „Обединена българска банка“ АД върху вземанията на длъжника от третите задължени лица /л. 22, л. 25 и л. 26 от изпълнителното дело/. С получени отговори от трите банки при ЧСИ на 12.02.2020 г и на 17.02.2020 г. /л. 23, л. 24 и л. 298 от изпълнителното дело/, банките признават вземането, върху което е наложен запор, като е посочено, че са налице предходно наложени запори, респ., че няма достатъчно авоари за изпълнение на запорното съобщение. По делото има данни и за изпратено запорно съобщение до „Планини Груп ГУ“ ЕООД, но видно от отбелязването на връчителя, същият не е открил лице, на което да бъде връчено запорното съобщение, поради което последното не е породило действие /л. 27 от изпълнителното дело/. Други изпълнителни действия по изп. дело № 528/2017 г. на ЧСИ М. Миладинов не са предприети, като с

постановление от 14.12.2022 г. изп. дело е прекратено на осн. чл. 433, ал.1, т. 8 ГПК. От посочената дата /06.02.2020 г./, на която са извършени изпълнителни действия, давността следва да се счита за прекъсната, като е започнал да тече нов 5-годишен давностен срок. Няма данни да са извършени други изпълнителни действия по изпълнителното дело, които да са довели до ново прекъсване на погасителната давност.

И трите извършени изпълнителни действия по делото са в периода след прекратяване на изпълнителното дело по право на осн. чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК, като спорен между страните е въпросът дали същите следва да бъдат зачетени. По така поставения въпрос е утвърдена константа практика по реда на чл. 290 ГПК, според която, когато по изпълнителното дело е направено искане за нов способ, след като перемпцията е настъпила, съдебният изпълнител не може да откаже да изпълни искания нов способ – той дължи подчинение на представения и намиращ се все още у него изпълнителен лист. Единствената правна последица от настъпилата вече перемпция е, че съдебният изпълнител следва да образува новото искане в ново – отделно изпълнително дело, тъй като старото е прекратено по право. Новото искане на свой ред прекъсва давността независимо от това дали съдебният изпълнител го е образувал в ново дело, или не е образувал ново дело; във всички случаи той е длъжен да приложи искания изпълнителен способ. Необразуването на ново изпълнително дело с нищо не вреди на кредитора нито ползва или вреди на длъжника. То може да бъде квалифицирано като дисциплинарно нарушение на съдебния изпълнител, само доколкото не е събрана дължимата авансова такса за образуване на отделното дело и с това са нарушени канцеларските правила по воденото на изпълнителните дела. Когато и да е поискано и предприето съответното изпълнително действие, съдебният изпълнител е длъжен да го осъществи – в рамките на изпълнително дело или в образувано отделно производство, като е без значение дали изпълнителното дело е перемирано, или не. Прекъсването на погасителната давност в хипотезата на чл.116, б.”в” ЗЗД не зависи от по-късно настъпила перемпция, респ. **предприетите и по перемирано дело изпълнителни действия на общо основание имат прекъсващ давността ефект.** В този смисъл са напр.: *Решение № 126/28.06.2022 г. по гр. дело № 3409/2021 г. на III г.о. на ВКС, Решение № 37/24.02.2021 г. по гр. дело № 1747/2020 г. на IV г.о. на ВКС* и др.

Налага се извод, че предприетите от съдебния изпълнител изпълнителни действия въз основа на депозираната от вискателя молба след настъпилата перемпция, както и първоначално подадена молба от вискателя за образуване на изпълнително дело с упълномощаване по чл. 18 ЗЧСИ, водят до прекъсване на давността. От 06.02.2020 г., когато е наложен запор върху вземанията на длъжника в трите банкови институции, давността следва да се счита за прекъсната по отношение на длъжника, като е започнал да тече нов 5-годишен давностен срок. Давността е прекъсната, преди да е изтекъл срок от 5 години от влизане на заповедта за изпълнение в законна сила. Видно от приложеното по делото удостоверение за наследници на лицето Виолета Филипова Б.а, последната е починала на 16.07.2021 г., тоест, след като по отношение на нея са предприети прекъсващите давността изпълнителни действия. Същата е оставила трима наследници по закон, единият от които ищецът в настоящото производство Я. Р. Б..

Налице са данни, че след прекратяване на изп. дело № г. на ЧСИ М. Мпо молба на вискателя от 22.03.2023 г. е образувано изп. дело № 1204/2023 г. по описа на ЧСИ Мно видно от данните по приложения препис, по новообразуваното изпълнително дело не са предприети изпълнителни действия, водещи до прекъсване на давността.

В периода на влизане в сила на заповедта за изпълнение на 01.11.2016 г. до последното извършено изпълнително действие на 06.02.2020 г., както и от последното извършено изпълнително действие на 06.02.2020 г. до образуване на настоящото дело

на 01.06.2023 г., са изтекли периоди, по-кратки от 5 години, поради което оспорените вземания не са погасени поради изтекла погасителна давност. Следва да се отбележи, че независимо, че е предявен отрицателен установителен иск за недължимост на сумата, то по време на висиящността на исковото производство давност не тече /чл. 115, б. „ж“ ЗЗД/. Длъжникът може да се позове на давност, изтекла в хода на делото, но такъв довод е винаги неоснователен. Предявеният отрицателен установителен иск за вземането прекъсва погасителната давност, ако искът бъде отхвърлен – в този смисъл е постановеното по реда на чл. 290 ГПК *Решение № 50017/27.03.2023 г. по гр. дело № 720/2022 г. на IV г.о. на ВКС*. Ето защо съдът съобразява налице ли е изтекъл срок на погасителна давност до образуване на настоящото исково дело, като стигна до извод, че в случая вземането не е погасено поради изтекъл давностен срок. Предявеният отрицателен установителен иск следва да се отхвърли като неоснователни.

По разноските:

При този изход на спора на основание чл. 78, ал. 3 ГПК в полза на ответника следва да бъдат присъдени направените от него разноски в производството. На основание чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 37 от Закона за правната помощ във вр. с чл. 25, ал. 1 от Наредба за заплащането на правната помощ, съдът определя юрисконсултско възнаграждение в полза на ответника в размер на 100,00 лв.

Така мотивиран и на осн. чл. 235 ГПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Я. Р. Б., ЕГН ***** срещу „Топлофикация София“ ЕАД, ЕИК 831609046 отрицателен установителен иск с правно основание по чл. 439 ГПК за недължимост на сумата от 1283,84 лева, представляваща 1/3 част от главница за доставена топлинна енергия в имот за периода от 01.05.2013 г. до 30.04.2015 г. и сумата от 176,10 лева, представляваща 1/3 част от лихва за забава за периода от 30.06.2013 г. до 14.06.2016 г., за които суми е издаден изпълнителен лист от 18.11.2016 г. въз основа на заповед за изпълнение на парично задължение от 04.07.2016 г. по ч. гр. дело № 34741/2016 г. по описа на СРС, 33 състав срещу неговата наследодателка В

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК Я. Р. Б., ЕГН ***** да заплати на „Топлофикация София“ ЕАД, ЕИК 831609046 сумата от **100,00 лева** разноски в производството.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____